

Cod ECLI ECLI:RO:CABUC:2025:003.#####

Dosar nr.###/299/2023
2746/2024

R O M Â N I A

CURTEA DE APEL BUCUREȘTI

SECȚIA I PENALĂ

DECIZIA PENALĂ NR.###/A

Ședința publică din data de 04 februarie 2025

Curtea compusă din:

PREȘEDINTE : #####-##### #####

JUDECĂTOR : #####-#####-#####

GREFIER : #####-##### #####

MINISTERUL ##### – Parchetul de pe lângă Curtea de Apel București este reprezentat de procuror #####
#####.

Pe rol, se află pronunțarea asupra cauzei penale având ca obiect apelul declarat de inculpata #####
împotriva Sentinței penale nr.### din data de 12 iulie 2024, pronunțată de Judecătoria Sectorului 1
București în Dosarul nr.###/299/2023.

Dezbaterile s-au desfășurat în ședința publică de la termenul de judecată din data de 20 ianuarie 2025 și au fost
consemnate în încheierea întocmită la acea dată, care face parte integrantă din prezenta decizie penală, iar
Curtea, în temeiul art.405 alin.2 teza I din Codul de procedură penală, a stabilit termen de deliberare și
pronunțare a hotărârii la data de astăzi, 04 februarie 2025, când, în aceeași compunere, a decis astfel:

C U R T E A

Deliberând asupra cauzei penale de față, constată următoarele:

Prin Sentința penală nr.### din data de 12 iulie 2024, pronunțată în Dosarul nr.###/299/2023, Judecătoria
Sectorului 1 București a hotărât, în primă instanță, astfel:

În temeiul art.396 alin.1, 6 rap. la art.16 alin.1 lit.f teza a II-a din Codul de procedură penală, a încetat procesul
penal față de inculpata #####, trimisă în judecată pentru săvârșirea infracțiunii de delapidare, în
formă continuată, prevăzută de art.295 alin.1 cu aplic. art.35 alin.1 din Codul penal, ca urmare a intervenirii
prescripției răspunderii penale.

În temeiul art.397 alin.1 rap. la art.25 din Codul de procedură penală, a admis acțiunea civilă exercitată de
persoana vătămată (constituită parte civilă) Asociația Partida Romilor „Pro-#####” și a obligat pe inculpată să
plătească acesteia suma de 618.891,80 lei, cu titlul de daune materiale.

În temeiul art.272 alin.1 și art.275 alin.1, 3 lit.b din Codul de procedură penală, a obligat pe inculpată la plata
către stat a sumei de 6.000 lei, cu titlul de cheltuieli judiciare, din care suma de 3.000 lei aferentă fazei de
urmărire penală.

Pentru a pronunța această hotărâre, prima instanță a constatat că, prin rechizitoriul din data de 29 decembrie
2022, emis în dosarul de urmărire penală nr.#####/P/2019 al Parchetului de pe lângă Judecătoria Sectorului 1
București, s-a dispus trimiterea în judecată a inculpatei #####, pentru săvârșirea infracțiunii de
delapidare, în formă continuată (3 acte materiale), prevăzută de art.295 cu aplic. art.35 alin.1 din Codul penal, în
sarcina acesteia reținându-se, în fapt, că, în perioada 28 ianuarie ##### # ## februarie 2016, în calitate de manager
general al Asociației Partida Romilor „Pro-#####” și-a însușit, din patrimoniului acesteia, suma de 618.891,8
lei, care a fost folosită pentru plata onorariilor unor cabinete de avocatură, respectiv S.P.A.R.L. ##### și
Asociații și Cabinetul de Avocat #####, în vederea asigurării apărării pentru sine și pentru #####

#####-#####, #####, #####-#####, #####, ##### și #####
#####-#####, care aveau calitatea de suspecți în dosarul nr./P/2015 al Direcției Naționale Anticorupție.

În faza de cameră preliminară, prin încheierea din data de 08 iunie 2023, pronunțată în Dosarul nr.###/299/2023/a1, s-au constatat competența și legalitatea sesizării instanței, precum și legalitatea administrării probelor și efectuării actelor de urmărire penală și s-a dispus începerea judecății.

În faza de judecată, la termenul din data de 09 octombrie 2023, inculpata a solicitat aplicarea procedurii de drept comun, astfel că, în cursul cercetării judecătorești, s-a realizat audierea nemijlocită a martorilor #####, #####, #####-#####, #####, #####, #####-#####, ##### (fosta #####) ##### și #####.

La termenul din data de 22 aprilie 2024, inculpata, prin apărătorul ales, a arătat că, deși s-a împlinit termenul de prescripție a răspunderii penale, dorește continuarea procesului penal, întrucât este nevinovată. În dezbaterile desfășurate la același termen, inculpata a invocat și nerespectarea principiului „ne bis in idem”, iar partea civilă a solicitat obligarea acesteia la plata sumei de 619.891,90 lei.

Analizând întregul probatoriu al cauzei, prima instanță a reținut următoarea situație de fapt:

În perioada 28 ianuarie ##### # ## februarie 2016, inculpata #####, în calitate de manager general al Asociației Partida Romilor „Pro-#####” și-a însușit, din patrimoniului acesteia, suma de 618.891,8 lei, care a fost folosită pentru plata onorariilor unor cabinete de avocatură, respectiv S.P.A.R.L. ##### și Asociații și Cabinetul de Avocat #####, în vederea asigurării apărării pentru sine și pentru #####-#####, #####, #####-#####, ##### și #####.

Astfel, potrivit Statutului Asociației (fila 332, vol.I, d.u.p.), aceasta este o persoană juridică de drept privat, fără scop patrimonial, care desfășoară activități de interes general, având ca scop reprezentarea și apărarea intereselor romilor la nivel național și european, precum și păstrarea, exprimarea și dezvoltarea identității minorității rome. Conform art.6 din Actul constitutiv al Asociației (fila 325, vol.I, d.u.p.), patrimoniul asociației este destinat numai pentru asigurarea desfășurării activităților necesare îndeplinirii scopului și obiectivelor acesteia.

În perioada 28 ianuarie ##### # ## februarie 2016, inculpata a avut calitatea de salariat în cadrul Asociației, potrivit contractului individual de muncă nr.32 din data de 29 iulie 2010 (fila 45, vol.II, d.u.p.).

Conform Hotărârii nr.1 din data de 14 februarie 2016 a Consiliului director al Asociației (fila 62, d.i.), inculpata a fost împuternicită să exercite funcția de manager general, în perioada 31 decembrie ##### # ## decembrie 2016, având drept de a încheia acte juridice în numele și pe seama asociației.

Potrivit Hotărârii nr.5 din data de 04 decembrie 2015 a Consiliului director al Asociației (fila 196, vol.I, d.u.p.), managerul general reprezenta Asociația în relația cu terții în domeniul său de activitate, în vederea efectuării operațiunilor de încasări și plăți (lit.g a articolului unic) și semna toate actele și contractele care intrau în sfera de activitate a managerului.

Conform proceselor-verbale de aducere la cunoștință a calității de suspect în dosarul nr./P/2015 și împuternicirilor avocațiale aflate în acel dosar (filele 103-133, d.i.), inculpata, alături de #####, #####, #####, #####-#####, #####-##### și #####, au fost părți în dosarul respectiv, înregistrat la Direcția Națională Anticorupție, Secția de combatere a infracțiunilor asimilate infracțiunilor de corupție.

Potrivit adresei din data de 20 iulie 2022 (fila 155, vol.I, d.u.p.) a respectivei unități de #####, Asociația Partida Romilor „Pro-#####” nu a deținut în acel dosar niciuna din calitățile prevăzute la art.32 și art.33 din Codul de procedură penală.

În vederea asigurării apărării suspecților cercetați în dosarul anterior menționat, au fost încheiate contractele de asistență juridică seria B nr.##### (modificat prin actul adițional încheiat la data de 11 februarie 2016 (fila 101, d.i.) și seria B nr.##### (filele 100-102, d.i.), fiind numiți în calitate de reprezentanți S.P.A.R.L. „##### & Asociații” și C.I.A. #####-#####.

Aceste contracte de asistență juridică au fost încheiate nu de către persoanele cercetate, pentru care s-a asigurat în mod efectiv apărarea, ci de către Asociația Partida Romilor „Pro-#####”, în pofida faptului că aceasta nu avea nicio calitate în dosarul respectiv.

Potrivit înscrisurilor anterior menționate, onorariul convenit pentru apărarea suspecților din acel dosar s-a ridicat, în total, la suma de 140.000 euro + TVA.

Conform ordinelor de plată și extraselor de cont (filele 263-267 și 270-274, vol.I, d.u.p.), tot Asociația Partida

Romilor „Pro-#####” a efectuat plata sumei de 163.389,60 lei către beneficiarul ##### și Asociații S.P.A.R.L., în data de 28 ianuarie 2016, a sumei de 322.747,20 lei către același beneficiar, în data de 12 februarie 2016 și a sumei de 133.755,00 lei către beneficiarul ##### C.I.A., în data de 17 februarie 2016.

Aceste înscrisuri se coroborează cu declarațiile martorilor audiați în cauză.

Astfel, ##### a declarat, în calitate de martor (fila 138, d.i.), următoarele: a fost suspect și, ulterior, inculpat în dosarul nr.#/P/2015, dar că nu știe ca Asociația să fi avut vreo calitate în acel dosar; avocatul care l-a reprezentat a fost plătit din banii Asociației, deși el nu solicitase acest lucru; nu a semnat niciun contract de asistență juridică, inculpata fiind cea care le-a prezentat avocatul atât lui, cât și celorlalte părți din dosar; ##### (fostă #####) ##### și inculpata erau cele care gestionau banii Asociației în acea perioadă.

În completarea acestei declarații, martorul ##### a arătat (fila 139, d.i.) următoarele: inculpata era singura persoană care, în acea perioadă, avea drept de semnătură și reprezenta Asociația; cheltuielile privind asistența juridică au fost aprobate în cheltuielile lunare, fără a fi defalcate; aceste cheltuieli nu au fost puse în discuție decât la 2 luni după semnarea contractelor de asistență juridică.

Conform declarației martorei ##### (fila 185, d.i.), inculpata a avut funcția de manager general, care îi conferea atribuții în executarea deciziilor Consiliului director al Asociației, inclusiv atribuția de a dispune plata sumelor de bani către creditorii Asociației. Aceeași martoră a declarat că ea efectua plățile după ce erau aprobate de inculpată, având rol de executant și că plățile erau realizate din fondurile proprii ale Asociației.

Cu privire la raporturile existente între părțile din dosarul nr.#/P/2015 și apărătorii aleși, #####, manager al uneia dintre societățile de avocatură contractate, a declarat, în calitate de martor (fila 141, d.i.), următoarele: contractul a fost încheiat de către Asociație, pentru aceasta și pentru membrii săi care au fost menționați în contract și în actul adițional; onorariul a fost plătit din conturile Asociației.

Martora #####, titularul celui alt cabinet de avocatură contractat, a declarat (fila 188, d.i.) următoarele: în vederea încheierii contractului de asistență juridică, s-a întâlnit cu inculpata, care avea o hotărâre a Consiliului director al Asociației care o împuternicea să încheie acel contract; a reziliat contractul încheiat cu Asociația ca urmare a unei discuții purtate cu numitul #####, care i-a comunicat că Asociația nu era dispusă să achite prețul contractului de asistență juridică.

Această declarație se corelează cu declarația martorului ##### (fila 187, d.i.), care a arătat că, în cadrul Asociației, a existat o ședință în care i s-a interzis inculpatei să mai facă plăți către C.I.A. #####, considerându-se că fiecare angajat ar trebui să își plătească propriul avocat.

Prin urmare, niciunul dintre martorii audiați nu a susținut teza conform căreia Asociația ar fi fost parte în procesul pentru care s-au încheiat contractele de asistență juridică.

În plus, toți martorii au arătat că inculpata a fost cea care, având dreptul de a reprezenta și semna contracte în numele Asociației, în baza unui mandat general conferit prin hotărârea Consiliului director, a încheiat contractele de asistență juridică și a efectuat plățile către societățile de avocatură, înainte ca acestea să fie aprobate de Consiliul director.

De asemenea, din modul în care a fost reziliat contractul de asistență juridică cu C.I.A. #####, rezultă că voința Asociației nu a fost de a încheia contractele de asistență juridică în discuție, ci mai degrabă a fost pusă în fața faptului împlinit, după ce plățile fuseseră deja efectuate.

Dimpotrivă, atunci când Asociația a urmărit în mod real contractarea unui avocat, a efectuat aceste demersuri în mod transparent, prin hotărârea Consiliului Director, astfel cum rezultă din Hotărârea nr.16 din data de 10 septembrie 2019 (fila 98, d.i.).

În consecință, ținând seama de ansamblul mijloacelor de probă administrate în cauză, prima instanță a concluzionat că inculpata, în calitate de manager general al Asociației Partida Romilor „Pro-#####”, și-a însușit, în mod succesiv (prin 3 acte materiale), sume aflate în patrimoniul privat al acesteia, efectuând cheltuieli în interes personal și în interesul unor salariați ai Asociației, astfel:

1. La data de 28 ianuarie 2016, inculpata și-a însușit din patrimoniul Asociației suma de 163.389,60 lei, pe care a folosit-o pentru achitarea facturii nr.85 din data de 28 ianuarie 2016, emisă de ##### și Asociații S.P.A.R.L., pentru plata onorariului de avocat, conform contractului de asistență judiciară nr.1377760 din data de 28 ianuarie 2016.

Factura a fost emisă în baza contractului de asistență juridică anterior menționat, încheiat de inculpată, în calitate de manager general al Asociației, cu S.P.A.R.L. ##### și Asociației, pentru asistență / reprezentare juridică în dosarul nr.#/P/2015 al DNA, având un onorariu stabilit în cuantum de 30.000 euro + TVA.

Obiectul contractului era asistență și reprezentare juridică în cursul urmăririi penale și al procedurilor de drepturi

Efectuarea plății rezultă din ordinul de plată înregistrat la data de 28 ianuarie 2016, conform căruia plătitorul - Asociația a efectuat plata sumei de 163.389,60 lei către beneficiarul ##### și Asociații S.P.A.R.L. (fila 267, vol.I, d.u.p.).

Factura a fost emisă în baza actului adițional din data de 11 februarie 2016 la contractul de asistență judiciară anterior menționat, care avea ca obiect asigurarea asistenței / reprezentării juridice în cursul urmăririi penale și al procedurilor adiacente în fața instanțelor de drepturi și libertăți și, ulterior, în cazul trimiterii în judecată, dacă era cazul, în faza camerei preliminare, pentru următoarele persoane, având calitatea de suspecți: #####-#####, #####-#####, #####-#####, #####-##### și #####-#####, onorariul de avocat fiind modificat la suma de 90.000 euro + TVA.

3. La data de 16 februarie 2016, inculpata și-a însușit din patrimoniul Asociației suma de 133.755,00 lei, pe care a folosit-o pentru plata facturii din data de 17 februarie 2016, privind onorariul de avocat conform contractului de asistență juridică seria B nr.#####, încheiat cu C.I.A. #####-#####-#####.

Efectuarea plății rezultă din ordinul de plată înregistrat la data de 17 februarie 2016, potrivit căruia plătitorul - Asociația a realizat plata sumei de 133.755,00 lei către beneficiarul #####-##### C.I.A. (fila 273, vol.I, d.u.p.).

Referitor la subiectul activ al infracțiunii de delapidare, prima instanță a constatat că, potrivit art.295 alin.1 din Codul penal, acesta este dublu circumstanțiat, fiind nevoie ca acesta să aibă, în primul rând, calitatea de funcționar public și, în al doilea rând, calitatea de administrator sau gestionar al bunurilor instituției sau unității. De asemenea, conform art.308 alin.1 din Codul penal, „Dispozițiile art.289-292, 295, 297-300 și art.304 privitoare la funcționarii publici se aplică în mod corespunzător și faptelor săvârșite de către sau în legătură cu persoanele care exercită, permanent ori temporar, cu sau fără o remunerație, o însărcinare de orice natură în serviciul unei persoane fizice prevăzute la art.175 alin.2 ori în cadrul oricărei persoane juridice”.

Inculpata a exercitat însărcinări, în serviciul Asociației, atât în calitate de contabil, cât și în calitate de manager general, fiind angajată la Asociație potrivit contractului individual de muncă nr.32 din data de 29 iulie 2010. Întrucât art.308 alin.1 din Codul penal extinde dispozițiile art.295 din Codul penal, referitoare la funcționarii publici, către persoanele care exercită însărcinări în serviciul oricărei persoane juridice, iar Asociația anterior menționată este o persoană juridică, fapta îndeplinește condițiile de tipicitate ale infracțiunii, în ceea ce privește calitatea de funcționar public.

Astfel cum rezultă din Hotărârea nr.1 din data de 14 februarie 2016 și Hotărârea nr.5 din data de 04 decembrie 2015 ale Consiliului director al Asociației, inculpata a avut calitatea de manager general al acesteia, printre atribuțiile sale numărându-se și efectuarea operațiunilor de încasări și plăți în legătură cu obiectul de activitate al Asociației.

Prin urmare, inculpata avea atribuțiile de a primi, păstra și elibera bunuri (sume de bani) aflate în deținerea Asociației, cu alte cuvinte gestionând sumele de bani aflate în patrimoniul acesteia, în sensul art.295 alin.1 din Codul penal.

Apărările invocate în ședința publică de la termenul din data de 22 aprilie 2024, cu privire la calitatea inculpatei de subiect activ, au fost apreciate de prima instanță ca fiind neîntemeiate, pentru următoarele argumente:

În primul rând, nu doar funcționarul public are calitatea de subiect activ al infracțiunii de delapidare, ci și persoanele prevăzute la art.308 alin.1 din Codul penal.

În al doilea rând, utilitatea publică a Asociației Partida Romilor „Pro-#####” nu are relevanță în speță, câtă vreme răspund pentru delapidare toate persoanele care exercită însărcinări în folosul oricărei persoane juridice, iar Asociația respectivă este o persoană juridică.

Sub aspectul laturii obiective, elementul material al infracțiunii a constatat în acțiunea inculpatei de a-și fi însușit de la Asociația Partida Romilor „Pro-#####” suma de 618.891,8 lei, pe care a gestionat-o în calitate de manager general și pe care a utilizat-o în vederea asigurării apărării pentru sine și pentru numiții #####, #####-#####, #####, #####-#####, #####, ##### și #####-#####, care aveau calitatea de suspecți în dosarul nr./P/2015 al Direcției Naționale Anticorupție.

Urmarea imediată a constatat, în principal, în starea de pericol creată pentru relațiile de serviciu și, în secundar, în prejudiciul produs Asociației Partida Romilor „Pro-#####”, iar legătura de cauzalitate a rezultat din materialitatea faptei.

Sub aspectul laturii subiective, potrivit art.295 alin.1 din Codul penal, acțiunea de însușire trebuie săvârșită în interesul făptuitorului sau al altei persoane. În speță, inculpata a acționat cu intenție indirectă, deoarece a avut reprezentarea consecințelor faptei sale, iar, din ansamblul probator administrat în cauză, rezultă că a prevăzut starea de pericol adusă relațiilor de serviciu și, cu toate că nu a urmărit-o, a acceptat posibilitatea producerii acesteia în contextul demersurilor efectuate pentru satisfacerea intereselor proprii. De asemenea, inculpata a săvârșit fapta cu scopul de a asigura apărarea pentru sine și pentru ceilalți suspecți cercetați în dosarul anterior menționat, fără să fie avute în vedere interesele sau obiectul de activitate al Asociației Partida Romilor „Pro-#####”. În acest context, a fost apreciat relevant faptul că inculpata a fost delegată să încheie acte juridice cu terții numai în limita domeniului de activitate al Asociației. Or, încheierea unor contracte de asistență juridică într-un dosar penal privind fapte de corupție depășea domeniul de activitate al Asociației, astfel că nici nu poate fi vorba de reprezentarea intereselor sale, prin prisma mandatului general conferit de aceasta. Pentru toate aceste motive, prima instanță a concluzionat că acțiunea de însușire a fost dusă la îndeplinire în interesul personal al inculpatei și al celorlalți suspecți cercetați în dosarul nr./P/2015 al Direcției Naționale Anticorupție.

instanță a reținut și incidența dispozițiilor art.35 alin.1 din Codul penal, întrucât faptele au fost săvârșite la intervale diferite de timp (în datele de 28 ianuarie 2016, 11 februarie 2016 și 16 februarie 2016), în baza aceleiași rezoluții infracționale, de a asigura, din banii Asociației, apărarea în dosarul nr./P/2015 și prezentând fiecare conținutul aceleiași infracțiuni de delapidare.

Referitor la apărarea inculpatei privind principiul ne bis in idem, prima instanță a constatat următoarele:

Prin notele scrise depuse la dosar (fila 161, d.i.), inculpata a arătat că a fost încălcat acest principiu, prevăzut de art.6 din Codul de procedură penală, invocând în acest sens cauza ##### împotriva României.

Astfel, inculpata a susținut, în esență, că, potrivit jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, ordonanța procurorului prin care s-a dispus clasarea, ca urmare a analizei materialului probator administrat în dosarul de urmărire penală, cu privire la o faptă prevăzută de legea penală, reprezintă o hotărâre definitivă, în măsura în care partea nu mai poate apela la o cale ordinară de atac pentru a o contesta. În opinia inculpatei, într-o atare situație, în ipoteza existenței unei ordonanțe de clasare cu privire la o faptă pentru care, ulterior, a fost început un nou proces penal, este incident principiul respectiv.

În speță, inculpata a arătat că, în privința aceluiași acte materiale care fac obiectul prezentului proces penal, s-a dispus deja clasarea, în temeiul art.16 alin.1 lit.b teza I din Codul de procedură penală, prin ordonanța din data de 16 septembrie 2019 a Direcției Naționale Anticorupție, sub aspectul săvârșirii infracțiunii de deturnare de fonduri, prevăzută de art.307 alin.2 din Codul penal, iar acea ordonanță, împotriva căreia nu a fost formulată plângere, este definitivă.

Inculpata s-a prevalat de art.4 din Protocolul nr.7 la Convenție, care prevede următoarele:

1. Nimeni nu poate fi urmărit sau pedepsit penal de către jurisdicțiile aceluiași stat pentru săvârșirea infracțiunii pentru care a fost deja achitat sau condamnat printr-o hotărâre definitivă conform legii și procedurii penale ale

acestui stat.

2. Dispozițiile paragrafului precedent nu împiedică redeschiderea procesului conform legii și procedurii penale a statului respectiv, dacă fapte noi ori recent descoperite sau un viciu fundamental în cadrul procedurii precedente sunt de natură să afecteze hotărârea pronunțată.

3. ##### o derogare de la prezentul articol nu este îngăduită în temeiul art.15 din Convenție.

Analizând considerentele cauzei ##### împotriva României, invocată de inculpată, prima instanță a constatat că jurisprudența ##### oferă un standard mai ridicat de protecție a principiului ne bis in idem față de art.6 din Codul de procedură penală.

Astfel, dacă art.6 din Codul de procedură penală face trimitere doar la hotărârile penale definitive, pronunțate de instanțele judecătorești, Curtea de la Strasbourg a arătat că „pentru existența unei hotărâri, intervenția unei instanțe nu este necesară” (parag.96 din cauza anterior menționată), lărgind astfel sfera de aplicare a principiului ne bis in idem. Relevantă, în opinia Curții Europene, nu e forma pe care o ia soluția de „achitare” sau de „condamnare” (noțiuni cu înțeles autonom), ci conținutul propriu-zis al actului prin care s-a dispus acea soluție. Astfel, ##### a statuat că o ordonanță prin care s-a dispus netrimiterea în judecată a unei persoane poate reprezenta o astfel de hotărâre, în măsura în care autoritatea care a dispus această soluție a efectuat o analiză asupra fondului și a condițiilor de tragere la răspundere penală, administrând în acest sens probe prin care să poată fi stabilită temeinicia acuzației penale (parag.97-98 din aceeași cauză).

Curtea de la Strasbourg admite posibilitatea ca o soluție de clasare dispusă de un procuror să atragă incidența principiului ne bis in idem, totuși acest lucru nu este posibil decât în limita condițiilor descrise anterior. Astfel, potrivit unei jurisprudențe constante a Curții Europene, soluțiile de netrimitere în judecată dispuse de procuror nu intră, de principiu, sub incidența art.4 din Protocolul nr.7 la Convenție (a se vedea cauzele ##### și ##### împotriva Rusiei (dec.), 2022, ##### împotriva Armeniei (dec.), 2006, ##### împotriva Croației (MC), 2014, pct.120). De altfel, în cauza ##### împotriva României, circumstanțele au fost cu totul excepționale, în sensul că, prin ordonanță, s-a aplicat și o sancțiune administrativă, Curtea arătând că „nu este vorba despre o simplă ordonanță de scoatere de sub urmărire penală, ceea ce ar fi determinat fără îndoială inaplicabilitatea art.4 din Protocolul nr.7 la Convenție” (parag.99).

În speță, standardul stabilit de Curtea Europeană a Drepturilor Omului nu este aplicabil.

Astfel, prin ordonanța din data de 16 septembrie 2019, emisă în dosarul nr.###/P/2019 (fila 44, d.c.p.), s-a dispus clasarea sub aspectul săvârșirii infracțiunii de deturnare de fonduri, între actele materiale ale acestei infracțiuni fiind incluse și încheierea contractelor de asistență juridică care fac obiectul analizei din prezentul dosar.

Există, prin urmare, elementul „idem” al principiului invocat de inculpată, chiar dacă faptele au fost cercetate sub o încadrare juridică diferită.

De asemenea, elementul „bis” al principiului respectiv, în ceea ce privește caracterul definitiv al ordonanței anterior menționate, este de necontestat, atât în lumina jurisprudenței Curții de la Strasbourg, cât și prin raportare la prevederile naționale, întrucât împotriva acelei ordonanțe nu s-a depus plângere, în condițiile art.339 alin.4 din Codul de procedură penală.

Cu toate acestea, raportat la criteriile stabilite de Curtea Europeană a Drepturilor Omului în cauza ##### împotriva României, ordonanța din data de 16 septembrie 2019 nu reprezintă o veritabilă o soluție de achitare.

Astfel cum rezultă din înscrisurile depuse la dosar, DNA nu a avut în vedere întregul material probator administrat în cauză și nu a efectuat verificarea tuturor condițiilor de tragere la răspundere penală, ci s-a limitat la enunțarea în mod succint a situației de fapt, urmată de constatarea neîndeplinirii uneia dintre condițiile esențiale ale infracțiunii de deturnare de fonduri, și anume aceea ca banii să fie obținuți din fonduri publice. Or, atât timp cât ordonanța de clasare nu a avut în vedere decât una din condițiile de tipicitate ale infracțiunii cercetate în acel dosar, condiție care nici măcar nu face obiectul analizei în prezenta cauză, rezultă că procurorul a efectuat doar o apreciere cu privire la încadrarea juridică a faptei, nu cu privire la răspunderea penală a inculpatei.

În spiritul considerentelor expuse în cauza ##### împotriva României, o hotărâre definitivă de achitare sau de condamnare trebuie să stabilească, raportându-se la întregul material probator administrat în cauză, care dintre condițiile răspunderii penale sunt îndeplinite și care nu, iar aceste aspecte nu au fost soluționate în dosarul nr.###/P/2019, revenind instanței de față să statueze, pentru întâia oară, cu privire la toate condițiile de tragere la răspundere penală a inculpatei.

Cu totul alta a fost situația în cauza ##### împotriva României, în care procurorul de caz, după ce a stabilit cu precizie existența faptei, a constatat pericolul social redus, având în vedere toate probele administrate în dosar și a aplicat o amendă administrativă, în virtutea faptului că celelalte condiții de tragere la răspundere penală erau

îndeplinite.

Aparentul conflict cu principiul ne bis in idem este generat nu de existența unei hotărâri de achitare sau de condamnare definitive, ci de aplicarea în mod eronat a normelor de procedură penală, pentru că, în dosarul nr.###/P/2019, soluția corectă ar fi fost schimbarea încadrării juridice, din infracțiunea de deturnare de fonduri în infracțiunea de delapidare, iar nu clasarea (în același sens, a se vedea ##### întâlnirii procurorilor șefi de secție din cadrul Parchetului de pe lângă Înalta ##### de Casație și Justiție, Direcției Naționale Anticorupție, Direcției de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism și Parchetelor de pe lângă Curțile de Apel, București, 9-10 martie 2020, pag.17).

Pentru toate aceste motive, prima instanță a apreciat neîntemeiată apărarea inculpatei privind încălcarea principiului ne bis in idem.

În ceea ce privește modul de rezolvare a acțiunii penale, prima instanță a constatat următoarele:

Prin Decizia nr.###/2018 a Curții Constituționale (publicată în Monitorul Oficial nr.518 din data de 25 iunie 2018), s-a constatat, cu caracter general obligatoriu, că soluția legislativă care prevede întreruperea cursului termenului prescripției răspunderii penale prin îndeplinirea oricărui act de procedură în cauză, din cuprinsul dispozițiilor art.155 alin.1 din Codul penal, este neconstituțională.

Ulterior, prin Decizia nr.###/2022 a Curții Constituționale (publicată în Monitorul Oficial nr.565 din data de 09 iunie 2022), s-a constatat, cu caracter general obligatoriu, că dispozițiile art.155 alin.1 din Codul penal sunt neconstituționale.

În considerentele acestei decizii, s-a arătat că, în condițiile stabilirii naturii juridice a Deciziei nr.###/2018 ca decizie simplă / extremă, în absența intervenției active a legiuitorului, obligatorie potrivit art.147 din Constituție, pe perioada cuprinsă între data publicării respectivei decizii și până la intrarea în vigoare a unui act normativ care să clarifice norma, prin reglementarea expresă a cazurilor apte să întrerupă cursul termenului prescripției răspunderii penale, fondul activ al legislației nu conține vreun caz care să permită întreruperea cursului prescripției răspunderii penale. În jurisprudența sa constantă, Curtea Constituțională a reținut că atât considerentele, cât și dispozitivul deciziilor sale sunt general obligatorii și se impun cu aceeași forță tuturor subiecților de drept.

Prin OUG nr.71/2022 (publicată în Monitorul Oficial nr.531 din data de 30 mai 2022), art.155 alin.1 din Codul penal a fost modificat, având următorul cuprins: „Cursul termenului prescripției răspunderii penale se întrerupe prin îndeplinirea oricărui act de procedură în cauză, care, potrivit legii, trebuie comunicat suspectului sau inculpatului”.

în vedere cele statuate de Curtea Constituțională prin Decizia nr.###/2022, în special parag.72-73, prima instanță a constatat că, între data publicării în Monitorul Oficial a Deciziei nr.###/2018 (25 iunie 2018) și data publicării în Monitorul Oficial a OUG nr.71/2022 (30 iunie 2022), Codul penal a prezentat o formă care nu a conținut vreun caz care să permită întreruperea cursului prescripției răspunderii penale, fiind aplicabile doar termenele generale de prescripție, prevăzute de art.154 alin.1 din Codul penal.

Prin urmare, prima instanță a apreciat că se impune a analiza natura juridică a instituției prescripției răspunderii penale, respectiv dacă aceasta face parte din dreptul substanțial sau din cel procedural, în acest sens fiind relevante chiar deciziile Curții Constituționale.

Astfel, în considerentele Deciziei nr.###/2018, Curtea Constituțională a arătat următoarele:

„25. (...) prin Decizia nr.#####/2012, Curtea a statuat că prescripția aparține dreptului penal material (s.n.), și nu dreptului procesual penal și că, așa fiind, prescripția este o cauză de înlăturare a răspunderii penale. Prin aceeași decizie, Curtea a reținut că, înlăturându-se răspunderea penală, se înlătură și acțiunea penală, dar acesta este un efect derivat, de ordin procesual, ce decurge din primul efect, din înlăturarea răspunderii penale, efect de ordin material. Prin urmare, Curtea a conchis că prescripția răspunderii penale apare ca o cauză de înlăturare a răspunderii penale și, pe cale de consecință, ca o cauză de înlăturare sau de neaplicare a pedepsei, cauză care face să înceteze dreptul de a trage la răspundere penală și obligația corespunzătoare. (...)”

27. Pentru acest motiv, termenele de prescripție sunt prevăzute în cuprinsul Părții generale a Codului penal. În acest sens, dispozițiile art.154 din Codul penal în vigoare prevăd termene de prescripție a răspunderii penale, stabilite de legiuitor prin raportare la gravitatea faptelor incriminate și, în consecință, la limitele speciale ale pedepselor penale prevăzute pentru infracțiunile reglementate. Cum prescripția răspunderii penale este o instituție de drept penal substanțial care are la bază trecerea timpului, dispozițiile legale ce reglementează termenele de prescripție a răspunderii penale și modalitatea de aplicare a acestora au o importanță considerabilă (s.n.), atât pentru activitatea organelor judiciare ale statului, cât și pentru persoanele care săvârșesc infracțiuni.”

În consecință, raportat la deciziile Curții Constituționale anterior menționate, premisa certă conform căreia prescripția răspunderii penale aparține dreptului material (substanțial), iar nu dreptului formal (procesual penal) a fost reținută de prima instanță la baza raționamentului său.

Tot deciziile Curții Constituționale influențează aplicarea principiului legii penale mai favorabile, pentru următoarele argumente de ordin constituțional și legal:

Potrivit art.147 alin.4 din Constituție, deciziile Curții Constituționale se publică în Monitorul Oficial al României, iar de la data publicării sunt general obligatorii și au putere numai pentru viitor.

Conform art.5 alin.1 din Codul penal, în cazul în care de la săvârșirea infracțiunii până la judecarea definitivă a cauzei au intervenit una sau mai multe legi penale, se aplică legea mai favorabilă, iar, potrivit art.5 alin.2 din același cod, dispozițiile alin.1 se aplică și actelor normative ori prevederilor din acestea declarate neconstituționale, precum și ordonanțelor de urgență aprobate de Parlament cu modificări sau completări ori respinse, dacă în timpul când acestea s-au aflat în vigoare au cuprins dispoziții penale mai favorabile.

Referitor la actele de natură a întrerupe prescripția răspunderii penale, întocmite anterior publicării în Monitorul Oficial a Deciziei Curții Constituționale nr.297/2018, respectiv ulterior intrării în vigoare a OUG nr.71/2022, prima instanță a constatat că instituția prescripției reprezintă un ansamblu de norme juridice care reglementează o cauză de înlăturare a răspunderii penale, respectiv efecte, termene, condiții. Prin urmare, instanța trebuie să se raporteze la instituția prescripției în ansamblul său, astfel că, odată stabilită legea penală mai favorabilă, nu se poate face aplicarea unor dispoziții legale existente în altă lege sau variantă a acesteia. Astfel, nu trebuie făcută confuzie între natura actului care are ca efect întreruperea prescripției, acesta fiind unul de procedură și natura normelor care reglementează întreruperea prescripției, care sunt norme de drept material. Cu alte cuvinte, dacă legea mai favorabilă este cea care nu mai reglementează întreruperea cursului prescripției și prescripția specială, aceasta retroactivează până la data săvârșirii infracțiunii, nemaiputând fi avută în vedere forma anterioară sau ulterioară și eventualele întreruperi.

Pentru toate aceste motive, prima instanță a concluzionat că forma Codului penal existentă între datele de 25 iunie 2018 și 30 mai 2022 reprezintă, în speță, legea penală mai favorabilă, iar, în raport cu această lege, termenul prescripției răspunderii penale, cu o durată de 8 ani, conform art.154 alin.1 lit.c din Codul penal, a început să curgă de la data săvârșirii ultimei acțiuni - 16 februarie 2016, potrivit art.154 alin.2 din același cod și, drept urmare, s-a împlinit la data de 15 februarie 2024, fiind calculat conform art.186 alin.1 din Codul penal. În consecință, prima instanță a hotărât, în temeiul art.396 alin.1, 6 rap. la art.16 alin.1 lit.f teza a II-a din Codul de procedură penală, încetarea procesului penal față de inculpată, ca urmare a intervenirii prescripției răspunderii penale pentru infracțiunea reținută în sarcina acesteia.

Referitor la acțiunea civilă, prima instanță a constatat că persoana vătămată Asociația Partida Romilor „Pro-#####” s-a constituit parte civilă în cursul urmăririi penale, prin cererea introdusă la data de 07 noiembrie 2022 (fila 238, vol.I, d.u.p.), pentru suma de 618.891,80 lei, reprezentând daune materiale cauzate prin săvârșirea infracțiunii de delapidare, în formă continuată.

Potrivit art.25 alin.5 din Codul de procedură penală, în caz de încetare a procesului penal, acțiunea civilă este lăsată nesoluționată, cu excepția cazului în care se constată incidența prescripției răspunderii penale, astfel că, în raport cu aceste dispoziții legale, se impune soluționarea acțiunii civile, conform art.25 alin.1 din același cod. De asemenea, potrivit art.19 alin.1 din Codul de procedură penală, acțiunea civilă exercitată în cadrul procesului penal are ca obiect tragerea la răspundere civilă delictuală a persoanelor responsabile pentru prejudiciul produs prin comiterea faptei care face obiectul acțiunii penale, iar, conform art.19 alin.5 din același cod, repararea prejudiciului material și moral se face potrivit dispozițiilor legii civile.

În speță, sunt îndeplinite condițiile prevăzute de art.1357 și urm. din Codul civil pentru angajarea răspunderii civile delictuale a inculpatei, și anume fapta ilicită, prejudiciul, legătura de cauzalitate dintre acestea și vinovăția. Astfel, fapta ilicită constă în infracțiunea de delapidare reținută în sarcina inculpatei, cu cele 3 acte materiale din datele de 28 ianuarie 2016, 11 februarie 2016 și 16 februarie 2016.

Prejudiciul constă în însușirea sumei de 618.891,80 lei, aflată în patrimoniul părții civile, pe care inculpata a gestionat-o în calitate de manager general al Asociației. Acest prejudiciu a fost dovedit prin ordinele de plată și extrasele de cont depuse la dosar (filele 263-267 și 270-274, vol.I, d.u.p.). De asemenea, nu există nicio probă din care să rezulte că prejudiciul a fost acoperit.

Legătura de cauzalitate dintre fapta ilicită și prejudiciul produs părții civile a fost dovedită prin probatoriul administrat în cauză, fiind analizată cu ocazia stabilirii situației de fapt și a încadrării juridice.

Vinovăția inculpatei a îmbrăcat forma intenției indirecte, întrucât aceasta a avut reprezentarea consecințelor

faptei sale, iar din ansamblul probator administrat în cauză rezultă că a prevăzut starea de pericol creată pentru relațiile de serviciu și, cu toate că nu a urmărit-o, a acceptat posibilitatea producerii sale, în contextul demersurilor efectuate pentru satisfacerea intereselor proprii.

Pe de altă parte, repararea prejudiciului urmează a se face potrivit art.1381 corob. cu art.1385 alin.1, 3 și art.1386 alin.1, 2 din Codul civil.

Astfel, prejudiciul se repară integral, dacă prin lege nu se prevede altfel, iar despăgubirea trebuie să cuprindă pierderea suferită de cel prejudiciat, câștigul pe care în condiții obișnuite ar fi putut să îl realizeze și de care a fost lipsit, precum și cheltuielile pe care le-a făcut pentru evitarea sau limitarea prejudiciului.

De asemenea, în măsura în care este posibil, repararea prejudiciului se va face în natură, iar la stabilirea despăgubirii se va avea în vedere, dacă prin lege nu se prevede altfel, data producerii prejudiciului.

În consecință, prima instanță a admis acțiunea civilă exercitată de partea civilă Asociația Partida Romilor „Pro-#####” și a obligat pe inculpată să plătească acesteia suma de 618.891,80 lei, reprezentând daune materiale pentru prejudiciul cauzat prin săvârșirea infracțiunii de delapidare, în formă continuată.

Împotriva sentinței penale anterior menționate, a declarat apel în termenul legal (la data de 15 iulie 2024) inculpata ##### (printr-o cerere nemotivată, formulată în numele acesteia de avocatul său ales). Cererea de apel a inculpatei a fost înaintată de prima instanță, împreună cu dosarul cauzei și înregistrată pe rolul acestei ##### la data de 07 august 2024, primind termen de judecată la data de 25 noiembrie 2024.

Prin încheierea definitivă din data de 07 octombrie 2024, pronunțată în Dosarul asociat nr.####/299/2023/a4, Curtea a respins, ca inadmisibilă, cererea intimătei parte civilă Asociația Partida Romilor „Pro-#####” de luare a măsurilor asigurătorii asupra bunurilor apelantei inculpate.

Conform motivelor scrise de apel prezentate la termenul de judecată din data de 25 noiembrie 2024 (atașate la filele 23-32 din dosar), inculpata a solicitat pronunțarea unei soluții de achitare în ceea ce o privește, pe temeiul art.16 alin.1 lit.b teza I din Codul de procedură penală, pentru infracțiunea de delapidare, în formă continuată (3 acte materiale), prevăzută de art.295 cu aplic. art.35 alin.1 din Codul penal și, de asemenea, respingerea, ca neîntemeiată, a acțiunii civile formulate împotriva sa.

Pe latură penală, în susținerea cererii de achitare, inculpata a invocat, între altele, lipsa calității de funcționar public și, legat de aceasta, împrejurarea că reținerea de către prima instanță a incidenței dispozițiilor art.308 alin.1 din Codul penal, în considerentele sentinței penale apelate, nu și în dispozitivul acesteia, s-a realizat fără a fi pusă în discuție și fără a se dispune schimbarea încadrării juridice în raport cu care a fost trimisă în judecată. Pe latură civilă, în susținerea cererii de respingere a acțiunii civile, inculpata a invocat, între altele, prescripția dreptului la acțiune în repararea pagubei, susținând, prin prisma dispozițiilor art.2528 alin.1 rap. la art.2517 din Codul civil, că termenul acestei prescripții, cu o durată de 3 ani, a început să curgă la data de 18 aprilie 2016, când Consiliul director al Asociației parte civilă a luat cunoștință de plățile considerate nelegale și era împlinit la data formulării plângerii penale împotriva sa, pentru infracțiunea de delapidare (23 octombrie 2019).

În raport cu aceste aspecte, la următorul termen de judecată, din data de 20 ianuarie 2025, Curtea a pus în discuție, din oficiu, trimiterea cauzei spre rejudecare, prin prisma existenței unei contradicții între considerentele și dispozitivul hotărârii pronunțate de prima instanță cu privire la încadrarea juridică a faptei care constituie obiectul judecății, respectiv în ceea ce privește aplicarea sau neaplicarea dispozițiilor art.308 din Codul penal, cu efecte asupra duratei termenului de prescripție a răspunderii penale, care determină, potrivit art.1394 din Codul civil, și durata termenului de prescripție a dreptului la acțiune în răspundere civilă.

În acest context, Curtea nu a pus în discuție și nu s-a pronunțat asupra cererii de probe formulate de apelanta inculpată.

Pe de altă parte, apelanta inculpată, fiind în mod expres întrebată, nu a dorit să dea declarație în fața Curții cu privire la aspectul pus în discuție, din oficiu, de către instanța de apel, astfel că, față de prevalarea sa de dreptul la tăcere, recunoscut de art.83 lit.a din Codul de procedură penală, nu a fost posibilă ascultarea acesteia, potrivit art.420 alin.4 din același cod.

Concluziile formulate în debateri, cu privire la aspectul anterior menționat, de apelanta inculpată, prin avocatul ales și personal, exprimându-se în ultimul cuvânt, de avocatul ales care a reprezentat-o juridic pe intimata parte civilă și de reprezentantul Ministerului ##### au fost consemnate în încheierea din data de 20 ianuarie 2025, care face parte integrantă din prezenta decizie penală.

Analizând actele și lucrările dosarului, în raport cu motivul pus în discuție, singurul care a făcut obiectul dezbatărilor desfășurate în fața instanței de control judiciar, Curtea constată că se impune trimiterea cauzei, spre rejudecare, la prima instanță, iar, sub acest aspect, apelul inculpatei este fondat, pentru considerentele care se vor arăta în cele ce urmează:

Prin rechizitoriul din data de 29 decembrie 2022, emis în dosarul de urmărire penală nr.#####/P/2019 al Parchetului de pe lângă Judecătoria Sectorului 1 București, s-a dispus trimiterea în judecată a inculpatei #####, pentru săvârșirea infracțiunii de delapidare, în formă continuată (3 acte materiale), prevăzută de art.295 alin.1 cu aplic. art.35 alin.1 din Codul penal.

Conform rechizitoriului, s-a reținut, în privința inculpatei, calitatea de funcționar public, în sensul legii penale, potrivit art.175 alin.1 lit.c și alin.2 din Codul penal, susținându-se, pe de o parte, că Asociația Partida Romilor „Pro-#####”, în cadrul căreia îndeplinea funcția de manager general, ar fi o persoană juridică cu capital majoritar de stat, iar, pe de altă parte, că, prin raportare la sfera atribuțiilor funcției respective, ar fi exercitat un serviciu de interes public, supus controlului mai multor instituții (Departamentul de Relații Interetnice, Secretariatul ##### al Guvernului și Curtea de Conturi).

Inculpata a contestat calitatea de funcționar public încă din procedura de cameră preliminară, judecătorul cu această funcție judiciară, care ulterior a exercitat în cauză și funcția de judecată, menționând, în considerentele încheierii din data de 08 iunie 2023, prin care a dispus începerea judecării, că acest aspect excedează obiectului acelei proceduri și urmează a fi analizat pe fondul cauzei.

Prin sentința penală în prezent apelată, judecătorul primei instanțe a hotărât, potrivit dispozitivului acesteia, încetarea procesului penal față de inculpată, pe motivul intervenirii prescripției răspunderii penale, cu privire la infracțiunea pentru care a fost trimisă în judecată, în încadrarea juridică menționată în rechizitoriu, prevăzută de art.295 alin.1 cu aplic. art.35 alin.1 din Codul penal, în condițiile în care aceasta a solicitat, potrivit art.18 din Codul de procedură penală, continuarea procesului penal, contestând, între altele, calitatea de funcționar public, prin formularea de apărări în acest sens.

În considerentele sentinței penale apelate, judecătorul primei instanțe nu a analizat aceste apărări (cum menționase în încheierea prin care a dispus începerea judecării) și nu a indicat niciun temei, dintre cele prevăzute în art.175 alin.1, 2 din Codul penal, în raport cu care ar fi reținut calitatea inculpatei de funcționar public, în sensul legii penale, făcând referire, în schimb, în mod repetat, cu privire la încadrarea juridică a faptei care constituie obiectul judecării, la dispozițiile art.308 alin.1 din Codul penal, ceea ce determină concluzia că a avut în vedere, la stabilirea acelei încadrări, dispozițiile respective.

În concret, la pct.V al considerentelor sentinței penale apelate, având denumirea „Încadrarea juridică a faptei reținută de către instanță”, judecătorul primei instanțe, referindu-se la subiectul activ al infracțiunii de delapidare, a citat dispozițiile art.308 alin.1 din Codul penal, care prevăd că „Dispozițiile art.289-292, 295, 297-300 și art.304, privitoare la funcționarii publici, se aplică în mod corespunzător și faptelor săvârșite de către sau în legătură cu persoanele care exercită, permanent ori temporar, cu sau fără o remunerație, o însărcinare de orice natură în serviciul unei persoane fizice prevăzute la art.175 alin.2 ori în cadrul oricărei persoane juridice” (n.r. bold-uirea aparținând judecătorului respectiv) și a menționat, în continuare, că, astfel cum rezultă din Actul de constituire al Asociației Partida Romilor „Pro-#####”, aceasta este o persoană juridică de drept privat care desfășoară activități de interes general, având ca scop reprezentarea și apărarea intereselor romilor la nivel național și european.

De asemenea, judecătorul primei instanțe a arătat că, întrucât art.308 alin.1 din Codul penal extinde dispozițiile art.295 din Codul penal, referitoare la funcționarii publici, către persoanele care exercită însărcinări în serviciul oricărei persoane juridice, iar Asociația anterior menționată este o persoană juridică, fapta reținută în sarcina inculpatei îndeplinește condițiile de tipicitate ale infracțiunii de delapidare, în ceea ce privește calitatea subiectului activ de funcționar public (deși art.308 alin.1 din Codul penal nu se referă la funcționarul public, în sensul legii penale, pe care îl definește art.175 alin.1, 2 din Codul penal, ci la alți funcționari).

În final, referindu-se generic la apărățile invocate de inculpată (pe care nu le-a expus în concret și nici analizat), judecătorul primei instanțe a exprimat aprecierea că sunt neîntemeiate, întrucât, în primul rând, nu doar funcționarul public are calitatea de subiect activ al infracțiunii de delapidare, ci și persoanele prevăzute la art.308 alin.1 din Codul penal, iar, în al doilea rând, utilitatea publică a Asociației Partida Romilor „Pro-#####” nu are relevanță în speță, câtă vreme răspund pentru delapidare toate persoanele care exercită însărcinări în folosul oricărei persoane juridice, iar Asociația respectivă este o persoană juridică.

Rezultă, prin urmare, în mod clar, că, potrivit considerentelor sentinței penale apelate, judecătorul primei instanțe a avut în vedere, la stabilirea încadrării juridice a faptei care constituie obiectul judecății și pentru care inculpata a solicitat continuarea procesului penal, și dispozițiile art.308 alin.1 din Codul penal, care nu apar, însă, în dispozitivul sentinței respective.

Astfel fiind, există o contradicție vădită între considerentele și dispozitivul sentinței penale apelate, iar, prin aceasta, au fost încălcate dispozițiile art.403 alin.1 lit.d și art.404 alin.1 din Codul de procedură penală, care impun instanței penale să indice, atât în conținutul expunerii, cât și conținutul dispozitivului hotărârii, temeiurile de drept care justifică soluția pronunțată și, respectiv, textele de lege în care infracțiunea reținută în sarcina inculpatului se încadrează, acestea neputând fi, în mod evident, diferite, întrucât, în caz contrar, nu se poate decela care a fost rezultatul deliberării, care, potrivit art.393 alin.1 din același cod, are ca obiect atât chestiunile de fapt, cât și chestiunile de drept.

Pe de altă parte, actele dosarului relevă că, în cursul judecății în primă instanță, nu a fost pusă în discuție și nu s-a dispus, anterior dezbaterilor pe fondul cauzei, schimbarea încadrării juridice menționate în rechizitoriu, în sensul reținerii incidenței dispozițiilor art.308 alin.1 din Codul penal și, ca atare, inculpata nu și-a putut face apărarea în raport cu o astfel de încadrare.

În acest context, Curtea menționează că, prin Decizia nr.####/2019, Curtea Constituțională a constatat că dispozițiile art.386 alin.1 din Codul de procedură penală (în reglementarea de la acel moment) sunt constituționale numai în măsura în care instanța de judecată se pronunță cu privire la schimbarea încadrării juridice date faptei prin actul de sesizare printr-o hotărâre judecătorească ce nu soluționează fondul cauzei. Unul din argumentele avute în vedere la pronunțarea acestei decizii a fost tocmai respectarea dreptului la apărare al inculpatului, sens în care, în considerentele deciziei respective, Curtea Constituțională a arătat următoarele: „42. (...) Curtea constată că numai dispunerea schimbării încadrării juridice a faptei, prin hotărâre care nu soluționează fondul cauzei, ulterior punerii în discuția părților a noii încadrări juridice, însă anterior soluționării cauzei, prin sentință sau decizie, asigură caracterul echitabil al procesului și posibilitatea exercitării în continuare a unei apărări efective, în procesul penal, de către inculpat, în condițiile în care doar în raport cu o încadrare juridică în mod definitiv stabilită, în cursul procesului penal, iar nu la finalul acestuia, inculpatul își poate face apărări concrete. (...)”

46. În concluzie, Curtea constată că, pentru asigurarea caracterului echitabil al procesului penal și în vederea exercitării în mod efectiv a dreptului la apărare de către inculpat, singura interpretare care asigură textului criticat - art.386 alin.1 din Codul de procedură penală - conformitatea cu dispozițiile din Constituție și Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale este aceea care impune ca schimbarea încadrării juridice date faptei prin actul de sesizare să se realizeze de către instanța de judecată prin hotărâre care nu soluționează fondul cauzei, ulterior punerii în discuția părților a noii încadrări juridice a faptei, însă anterior soluționării fondului cauzei.”.

De altfel, în considerarea acestei decizii a Curții Constituționale, dispozițiile art.386 alin.1 din Codul de procedură penală au fost modificate prin Legea nr.201/2023, varianta modificată a acestora, care era în vigoare la data dezbaterilor desfășurate pe fondul cauzei în fața primei instanțe, prevăzând că: „##### în cursul judecății se consideră că încadrarea juridică dată faptei prin actul de sesizare urmează a fi schimbată, instanța este obligată să pună în discuție noua încadrare și să atragă atenția inculpatului că are dreptul să ceară lăsarea cauzei mai la urmă sau amânarea judecății, pentru a-și pregăti apărarea. ##### dispune schimbarea încadrării juridice, instanța pune în vedere inculpatului că are dreptul să ceară lăsarea cauzei mai la urmă sau amânarea judecății, pentru pregătirea apărării față de noua încadrare.”.

Or, prima instanță nu s-a conformat acestor dispoziții legale, realizând de facto, prin considerentele sentinței penale apelate (aflate în contradicție vădită cu dispozitivul acesteia, astfel cum deja s-a evidențiat), schimbarea încadrării juridice date faptei prin actul de sesizare, fără a o pune în discuție, fără a dispune în acest sens, anterior finalizării judecății și fără a da posibilitatea inculpatei, care a solicitat continuarea procesului penal, tinzând la obținerea unei soluții de achitare, să-și pregătească apărarea în raport cu noua încadrare.

În raport cu aceste motive, hotărârea primei instanțe este lovită de nulitate relativă, potrivit art.282 alin.1 din Codul de procedură penală, întrucât încălcarea dispozițiilor legale anterior menționate a cauzat o vătămare a drepturilor inculpatei care nu poate fi înlăturată decât prin desființarea sentinței penale apelate și rejudecarea cauzei de către prima instanță, care urmează a se conforma acelor dispoziții.

Instanța de apel nu se poate substitui primei instanțe prin punerea în discuție și pronunțarea, pentru prima dată,

asupra schimbării de încadrare juridică (în privința căreia considerentele și dispozitivul sentinței penale atacate sunt contradictorii, neexistând o pronunțare clară și neechivocă cu privire la aceasta), întrucât, pe de o parte, lipsește un obiect precis al controlului judiciar (din cauza contradicției evidențiate), iar, pe de altă parte, s-ar încălca dreptul inculpatei la dublul grad de jurisdicție în materie penală, garantat de art.2 din Protocolul nr.7 la Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, în condițiile în care aceasta și-a construit apărarea, în mod esențial, pe încadrarea juridică menționată în actul de trimitere în judecată (contestând calitatea de funcționar public), iar instanța sesizată nu a dispus schimbarea acelei încadrări, dar s-a raportat, în motivarea soluției pronunțate, la o încadrare juridică în fapt schimbată.

Mai mult, sub aspectul încadrării juridice și efectelor acesteia, o contradicție vădită există chiar în cuprinsul considerentelor sentinței penale apelate.

Astfel, deși a reținut, în considerente, incidența în speță a dispozițiilor art.308 alin.1 din Codul penal, în raport cu care, potrivit art.308 alin.2 din același cod, limitele pedepsei prevăzute de lege pentru infracțiunea atribuită inculpatei sunt de la 1 an și 4 luni închisoare la 4 ani și 8 luni închisoare, iar, față de aceste limite, termenul general de prescripție a răspunderii penale este de 5 ani, potrivit art.154 alin.1 lit.d din Codul penal, prima instanță a apreciat că durata termenului respectiv este, fără luarea în considerare a acelor dispoziții, ci numai a celor ale art.295 alin.1 din Codul penal (care prevăd pedeapsa închisorii de la 2 ani la 7 ani), de 8 ani, conform art.154 alin.1 lit.c din Codul penal.

În acest context, Curtea menționează că, prin Decizia nr.##/2015, Înalta ##### de Casație și Justiție, în Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală, a stabilit că dispozițiile art.308 din Codul penal reprezintă o variantă atenuată a infracțiunii de delapidare prevăzută de art.295 din Codul penal și, ca atare, la calcularea termenului de prescripție a răspunderii penale, se ține seama de pedeapsa prevăzută de art.295 din Codul penal raportat la art.308 alin.2 din Codul penal (potrivit căruia limitele pedepsei se reduc cu o treime).

Durata termenului de prescripție a răspunderii penale, determinată de încadrarea juridică a faptei (reținută în mod contradictoriu în considerentele și dispozitivul sentinței penale apelate, fiind schimbată de facto, fără a fi pusă în discuție și fără a se dispune în acest sens), produce efecte și în ceea ce privește acțiunea civilă, în privința căreia inculpata a invocat prescripția dreptului material la acțiune.

Astfel, conform art.19 alin.1 din Codul de procedură penală, acțiunea civilă exercitată în cadrul procesului penal are ca obiect tragerea la răspundere civilă delictuală a persoanelor responsabile, potrivit legii civile, pentru prejudiciul produs prin comiterea faptei care face obiectul acțiunii penale, iar, conform art.19 alin.5 din același cod, repararea prejudiciului (material și moral) se face potrivit dispozițiilor legii civile.

În speță, față de momentul pretinsei săvârșiri a faptei pentru care s-a exercitat acțiunea penală (în perioada 28 ianuarie ##### # ## februarie 2016), legea civilă aplicabilă este Codul civil actual, intrat în vigoare la data de 01 octombrie 2011, astfel cum prevăd dispozițiile art.6 alin.5 teza I din acel cod, potrivit cărora dispozițiile legii noi se aplică tuturor actelor și faptelor încheiate sau, după caz, produse ori săvârșite după intrarea sa în vigoare.

În aceste condiții, referitor la acțiunea civilă exercitată în cadrul procesului penal, prescripția dreptului material la acțiune intervine, conform art.2500 alin.1 din Codul civil, dacă acest drept nu a fost exercitat în termenul stabilit de lege, iar, potrivit art.2517 din același cod, termenul prescripției este de 3 ani, însă numai dacă legea nu prevede un alt termen.

Drept urmare, în ceea ce privește prescripția dreptului material la acțiunea civilă exercitată în cadrul procesului penal, se aplică dispozițiile cu caracter special, derogator, din materia răspunderii civile delictuale, reglementate în Capitolul IV din Cartea a V-a a Codului civil (art.1349-1395).

Astfel fiind, potrivit art.1394 din Codul civil, în toate cazurile în care despăgubirea derivă dintr-un fapt supus de legea penală unei prescripții mai lungi decât cea civilă, termenul de prescripție a răspunderii penale se aplică și dreptului la acțiunea în răspundere civilă.

De asemenea, conform art.2528 alin.1 din Codul civil, termenul de prescripție a dreptului la acțiune în repararea unei pagube care a fost cauzată printr-o faptă ilicită începe să curgă de la data când păgubitul a cunoscut sau trebuia să cunoască atât paguba, cât și, în mod cumulativ, pe cel care răspunde de ea.

Totodată, potrivit art.2537 pct.3 din Codul civil, prescripția se întrerupe prin constituirea ca parte civilă pe parcursul urmăririi penale sau în fața instanței de judecată, până la începerea cercetării judecătorești (conform art.20 alin.1 din Codul de procedură penală).

În speță, fapta pretins ilicită a fost săvârșită în perioada 28 ianuarie ##### # ## februarie 2016, iar, conform susținerii inculpatei, partea civilă a cunoscut paguba și pe cel pretins răspunzător de ea, în persoana sa, cel mai

târziu, la data de 18 aprilie 2016, invocând în acest sens ședința Consiliul director al Asociației Partida Romilor „Pro-#####” desfășurată la acea dată.

Exercitarea de către partea civilă a dreptului material la acțiune pentru repararea prejudiciului cauzat prin pretinsa comitere a infracțiunii reținute în sarcina inculpatei (care constituie o faptă ilicită, în sensul legii civile) s-a realizat la data de 07 noiembrie 2022, prin constituirea Asociației anterior menționate ca parte civilă, potrivit adresei nr.7155 din acea dată (filele 238-245, vol.I, d.u.p.), astfel cum și prima instanță a reținut în considerentele sentinței penale apelate, în plângerea penală formulată de Asociația respectivă, înregistrată la data de 22 octombrie 2019, neexistând nicio referire la constituirea de parte civilă (filele 44-85, vol.I, d.u.p.). Prin urmare, de încadrarea juridică a faptei care face obiectul acțiunii penale (cu reținerea sau nu a incidenței art.308 alin.1 din Codul penal) depinde nu doar durata termenului de prescripție a răspunderii penale, ci și durata termenului de prescripție a dreptului material la acțiunea civilă exercitată în cadrul procesului penal, care ar putea fi împlinit sau nu (după cum este de 5 ani, conform încadrării juridice menționate în considerentele sentinței penale apelate ori de 8 ani, potrivit încadrării juridice indicate, în mod contradictoriu, în dispozitivul aceleiași sentințe).

Din această perspectivă, încălcarea dispozițiilor legale privind conținutul expunerii și conținutul dispozitivului hotărârii pronunțate de instanța penală (care, în speță, sunt în mod vădit contradictorii) și schimbarea încadrării juridice (care s-a realizat de facto, prin considerentele sentinței penale apelate, fără a fi pusă în discuție și fără a se dispune în acest sens, înainte de finalizarea judecății) a vătămat și drepturile părții civile, iar această vătămare nu poate fi înlăturată decât prin desființarea sentinței respective, care este lovită de nulitate relativă și rejudecarea cauzei de către prima instanță.

Pronunțarea instanței de apel, pentru prima dată, asupra pretensei prescrieri a dreptului material la acțiunea civilă exercitată în cadrul procesului penal, în raport cu încadrarea juridică dată faptei care constituie obiectul acțiunii penale, ar priva ambele părți de dreptul la o cale de atac.

Sub acest aspect, Curtea menționează că, deși, în materie civilă, nici Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, nici Protocoalele la aceasta nu reglementează dreptul la dublul grad de jurisdicție, acest drept a fost recunoscut în ordinea juridică națională, printr-o decizie relevantă a Curții Constituționale, pronunțată în legătură cu dispoziții ale Codului de procedură civilă care au suprimat, în această materie, orice cale de atac, astfel că dreptul anterior menționat se impune a fi respectat, prin prisma dispozițiilor art.20 alin.2 teza finală din Constituție.

Astfel, prin Decizia nr.####/2012, Curtea Constituțională a constatat neconstituționalitatea dispozițiilor art.1 pct.11 și art.299 alin.11 din Codul de procedură civilă (prin care a fost eliminată orice cale de atac împotriva hotărârilor pronunțate de judecătoria în cererile privind creanțe având ca obiect plata unei sume de bani de până la 2.000 lei, inclusiv), aducând, în considerentele deciziei respective, între altele, următoarele argumente, care sunt valabile, din perspectiva dreptului analizat, și în cauza de față:

„(...) în reglementarea normelor de procedură referitoare la exercitarea căilor de atac, legiuitorul este ținut de respectarea tuturor normelor și principiilor constituționale de referință, iar eventualele limitări aduse condițiilor de exercitare a căilor de atac nu trebuie să aducă atingere dreptului în substanța sa.

Astfel cum s-a reținut prin Decizia nr.####/2012, statul are obligația de a garanta caracterul efectiv al accesului liber la justiție, astfel încât eliminarea singurei căi de atac în materie echivalează cu golirea de conținut a dispozițiilor art.129 din Constituție, potrivit cărora "împotriva hotărârilor judecătorești, părțile interesate pot exercita căile de atac, în condițiile legii". (...)

Semnificația sintagmei "în condițiile legii", cuprinsă în dispozițiile art.129 din Constituție, se referă la condițiile procedurale de exercitare a căilor de atac și nu are în vedere imposibilitatea exercitării oricărei căi de atac împotriva hotărârilor judecătorești prin care se soluționează fondul cauzei.”.

Mai mult, pentru acțiunea civilă exercitată în cadrul procesului penal, chiar din lege rezultă recunoașterea dreptului la dublul grad de jurisdicție, sens în care, în art.409 alin.1 din Codul de procedură penală (intrat în vigoare după publicarea deciziei anterior citate a Curții Constituționale), se prevede că procurorul, inculpatul și partea civilă pot face apel referitor la latura penală și latura civilă, în art.416 din același cod, se prevede că apelul declarat în termen este suspensiv de executare, atât în ceea ce privește latura penală, cât și în ceea ce privește latura civilă, în afară de cazul când legea dispune altfel, iar, în art.421 pct.2 lit.a teza I din același cod, se prevede că, în cazul în care admite apelul și desființează sentința primei instanțe, instanța de apel pronunță o nouă hotărâre, procedând potrivit regulilor referitoare la soluționarea acțiunii penale și a acțiunii civile la judecata în fond.

În aceste condiții, recunoașterea dreptului anterior menționat (la dublul grad de jurisdicție), și cu privire la

acțiunea civilă, potrivit legii naționale și jurisprudenței Curții Constituționale, peste standardul convențional, impune asigurarea exercitării lui efective.

de toate aceste considerente, Curtea, în temeiul art.421 alin.1 pct.2 lit.b din Codul de procedură penală, va admite apelul declarat de inculpata #####, va desființa, în întregime, sentința penală atacată și va dispune trimiterea cauzei, spre rejudecare, la prima instanță.

Potrivit art.424 alin.4 din Codul de procedură penală, în raport cu motivul desființării sentinței penale apelate, vor fi menținute actele procedurale efectuate la judecata în primă instanță până la dezbaterile desfășurate la termenul de judecată din data de 22 aprilie 2024.

În rejudecare, prima instanță se va conforma dispozițiilor legale constatate a fi fost încălcate, punând în discuție și pronunțându-se motivat asupra tuturor aspectelor anterior menționate, cu respectarea acelor dispoziții și a drepturilor inculpatei și părții civile și administrând probele pe care le va considera utile pentru lămurirea cauzei inclusiv sub aceste aspecte, sens în care urmează a se pronunța și asupra celor solicitate de inculpată prin cererea depusă în fața Curții la termenul din data de 25 noiembrie 2024.

În temeiul art.275 alin.3 din Codul de procedură penală, cheltuielile judiciare ocazionate de judecarea apelului admis al inculpatei vor rămâne în sarcina statului.

PENTRU ACESTE MOTIVE
ÎN NUMELE LEGII
D E C I D E :

În temeiul art.421 alin.1 pct.2 lit.b din Codul de procedură penală, admite apelul declarat de inculpata ##### împotriva Sentinței penale nr.### din data de 12 iulie 2024, pronunțată de Judecătoria Sectorului 1 București în Dosarul nr.###/299/2023.

Desființează, în întregime, sentința penală apelată și trimite cauza, spre rejudecare, la prima instanță.

În temeiul art.424 alin.4 din Codul de procedură penală, menține actele procedurale efectuate la judecata în primă instanță până la dezbaterile desfășurate la termenul de judecată din data de 22 aprilie 2024.

În temeiul art.275 alin.3 din Codul de procedură penală, cheltuielile judiciare ocazionate de judecarea apelului rămân în sarcina statului.

Definitivă.

Pronunțată în ședință publică, astăzi, 04 februarie 2025.

PREȘEDINTE,
#####-#####

JUDECĂTOR,
#####-#####

GREFIER,
#####-#####

Red. / Th.red. #####.G.
Ex.2 / 04 februarie 2025
Judecătoria Sectorului 1 București - #####